

FRANS HOPPENBROUWERS

Verzamelde gedichten

II KRUIDWIS

Verbascum nigrum
Zwarte toorts

Gerechte toorts die hoog in aanzien staat
en manshoog oprijst als een Aaronsstaf,
als beeldend sieraad op een mensengraf,
omdat zij kaarsrecht naar de hemel gaat.

De vrome schilders maalden u reeds af:
symbool der maagd die in haar bruidsgewaad
ten hemel vaart, ontstegen aan het kwaad,
ontlast van kerfstok en van Adams straf.

Wijs mij de weg naar Edens' paradijs,
waar ik verknocht ben aan de aardse grond,
waar ik ontheemd door beemd en velden reis

op zoek naar zaken die geen mens ooit vond.
Oprechte bloem, die ik volmondig prijs,
houd mij op koers, bestendig ons verbond.

Hypericum perforatum
Sint-Janskruid

Vergaar dit kruid vooral met schone handen
en 's morgens vroeg, de lippen op elkaar,
want anders oogst gij onvolkomen waar
die lachers dient tot hoon en spot en schande.

Maar lukt het u, gij hebt een schoon en klaar,
volwaardig kruid dat in een schare landen
voorkomen zal de schade door het branden
van woonst en schuur en ander groot gevaar.

Met bloed gevoed, met in uw tere bladen
de wonden die doen denken aan de Heer,
beschermt gij ons op ongebaande paden,

geneest gij ons van wond en zeurend zeer.
De olie die geperst wordt uit uw naden
biedt tegen kwaad een mateloos verweer.

Tanacetum vulgare
Boerenwormkruid

Dit kruid bezielt het medicijn der armen:
gedroogd, als pulver in een koek gebakken,
ontwormt het ons en doet ons trager kakken
en geeft weer rust aan opgewonden darmen.

Maar ook bij meer verheven ongemakken
zal het zich over mens en vee erbarmen:
in rook en vuur zal het uw lijf verwarmen,
de matte ziel naar levend licht doen snakken.

Dit boertig kruid, bewaar het in uw schuren
en stal het uit als vrees of kwaad u deert,
of geef het door aan naasten en aan burenen.

Als er een duivel door uw voorstal scheert,
strooi dan het kruid op pas gewijde vuren,
opdat de rook vooreerst Gods almacht eert.

Eupatorium cannabinum
Koninginnenkruid

Ik zag u op de kering van mijn sloot
uw kroonlicht als een koningin ontvouwen,
gehuld in glinstering van ochtenddauw en
verwonderlijk bestreken door het rood

dat drupte uit de wolken van uw gouwen.
Voordat de zon zijn eersteling ontbood
en veeglicht wierp op de ontboden dood,
was u het hitsig kruid der hoge vrouwen.

Wellustig kruid en lotskelk van genade
die aan de aardse teerling is ontsproten,
laat mij verrukt naar uw mysterie raden,

tot ik onthaal vind bij de lotgenoten
die al vermetel door uw bronnen waden,
de roede hoog, verzadigd van uw loten.

Achillea millefolium
Duizendblad

Het kerfkenskruid verheft zich allerwegen:
gehard, gelooid en bleek van koppigheid
voert het een oorlog tegen kwetsbaarheid,
beroemt zich al bij voorbaat op de zege.

Soldatenkruid, geneesheer in de strijd,
gij heelt de wond van sabel en van degen.
Ik kwam u veelal op mijn kruistocht tegen,
ik houd van u, gij die de grootspraak mijdt.

Gij sober kruid, veracht door botte boeren,
omdat gij bloeit op droge, dorre gronden,
gij zult mij eens door rijke velden voeren,

waarna ik in de hoven uit zal monden,
waar onvoorstelbaar witte tortels koeren,
omdat zij hier voorgoed genade vonden.

Betonica officinalis

Betonie

Ik zag haar drinken van het eerste licht
dat aan kwam drijven als een zilvervloot
die met de stroom deemoedig vrede sloot
en verder dreef als een volbracht bericht.

Ik slurpte gulzig van haar schuchter rood
en van de roem die haar is toegedicht,
zodat de schaduw op mijn wit gezicht
zich onverwijld terugtrok in haar loot.

Er steeg een hymne uit de oude boeken,
een luide lofzang kwam mij tegemoet,
en opgemonterd staakte ik het zoeken

naar zin en ziel van wat er binnen woedt:
dit kruid omzwachtelt met zijn zijden doeken
het oude zeer dat vreet aan mijn gemoed.

Centaurium erythraea
Duizendguldenkruid

Te gelde maken tekent het verval,
want onbetaalbaar zijn de goede gaven
van blad en wortel die door witte raven
gewogen worden, opdat niemand gal

en gul verwart en niemand zich zal laven
aan hellekruid dat in dit tranendal
de aftocht dekt en in zijn vrije val
de opmars van de beurs zal ondergraven.

Dit gulden kruid, bewaar het in bokalen
en zet het toonbaar in het volle licht,
opdat de koorts de rente niet komt halen

en niemand u van vrekkingheid beticht.
Dit bitter kruid ontzilt de zoutste kwalen:
de doodsgedachte en het godsgericht.

Polygonum persicaria
Perzikkruid

Ruimhartig kruid, gedrenkt in vloeibaar bloed
van godenzonen, dienstbaar aan de maagd
die in haar gaarkorf uw vermogen draagt
de loop te stelpen van de rode vloed.

Ik heb u lief omdat het u behaagt
de pijn te stillen van de hete gloed
die bot en schonk gestadig branden doet,
maar ook de vlooiën uit ons lijfgoed jaagt.

Dit ongedierte knaagt aan het gemoed
en zuigt de sappen uit mijn brave ziel
die zonder hoop en veerkracht verder moet.

Tot er een waardplant in mijn schootsveld viel
die mij in vuur zet en een nieuwe gloed
ontsteekt in het gekerstend zonnewel.

Lysimachia vulgaris
Wederik

Veelvuldig kruid van ruigten en van sloten
dat in de hooimaand gele vlammen spuwt
en zo de zomer naar het einde stuwt,
een lichtend nest op veel te hoge poten,

waarvan de geestdrift in de oogstmaand luwt,
als gij met volle teugen hebt genoten.
Dan zal de boer zijn scherpe zeis ontbloten,
omdat hij van uw wilde groeikracht gruwet.

Als blad en steel verhard zijn en verhooid
zal loeiend vuur doorheen de sloten gaan.
Een lichtend lint, ontketend en ontkooid,

zal in het teken van verzoening staan,
opdat uw wezen zich als as verstrooit
en wij getroost het nieuwe jaar ingaan.

Lythrum salicaria
Kattestaart

Geen goud is veilig voor uw valse kracht,
omdat gij macht geeft aan de schone schijn,
het dienend staal bekleedt met geel venijn
en laakbaarheid: dievegge van de nacht.

Waar alchimisten u ten dienste zijn
en hun bedrog u eer en aanzien bracht,
hebt gij de eigen zegening ontkracht
in het geritsel met het mijn en dijn.

Maar achter die verholen achterklap
ontspringt de bron en voedt de trage stroom
die, reeds gevangen in een gouden nap,

het bloed verdikt tot ongeslagen room.
Drink maar veelvuldig van dat helend sap,
het houdt het razen van het hart in toom.

Epilobium angustifolium
Wilgenroosje

Waar brand was vult zij snel de lege plekken
en dekt de kaalslag van het vretend vuur.
Zij is dan ook geen plant van rust en duur,
bezweert de wind om spoorlags te vertrekken.

Als zwervend kruid dat los van tijd en uur
geen boodschap had aan de ontaarde gekken
die hun bestaan als dwazen wilden rekken,
stond zij te rillen als de schrale buur

van winterveld en korstig harde gronden,
waar vorst en sneeuw hun hoogtij konden vieren.
Des zomers echter heelde zij de wonden

van vuur en vlam en liet de teugels vieren,
opdat haar deugden brede weerklank vonden,
geblakerd land met rijkdom konden sieren.

Centaurea pratensis
Knoopkruid

Geen hoofser kruid dan dit getrouw gewas
dat in de bolling van de bermen staat
en ongeschonden naar de winter gaat,
alsof het geest en ziel der tijden las.

Dit gulle kruid dat leeft en leven laat
en minzaam uitgaat boven hooiend gras
en voor de putters, draaiend om hun as,
het herfstland vult met weelde zonder maat.

Door Cheiron werd met knoopkruidsap genezen
Achilles' maat. En van zijn zorg bevrijd
hoeft hij de gifpijl noch de speer te vrezen.

Titanenkruid, geef op de dwaze strijd
der ijveraars, breng zachtheid in ons wezen
en drenk ons in het sap der tederheid.

Matricaria chamomilla
Echte kamille

Kamille voedt de levenskracht der vrouwen
en alles wat er wonderlijk gedijt
in hun vermogen tegen duur en tijd
in de gewelven van de schoot te schouwen

waar zich het leven aandient om respijt
te vragen en een nieuw geslacht te bouwen
dat overblijft na dagen klagend rouwen,
totdat het toe is aan de harde strijd.

Kamille voedt hen die het zonlicht loven,
dat alsmaar schuwer op de hagen ligt,
maar kracht genoeg heeft om de dorpse hoven

te overstelpen met het blij bericht
dat geen in staat is uit de korf te roven
wat in de bruidsschat reeds besloten ligt.

Solanum dulcamara
Bitterzoet

In bloem en bes heb ik u weergevonden,
gesluierd kruid dat bij de watersloot
al opklimmend een hoger lot genoot
dan menig kruid dat wroetend in de gronden

het aanzien van gestage neergang bood.
Gij hebt u hecht om wilg en els gewonden
en ongeremd hebt gij uw kracht ontbonden
in blauw en geel en glanzend groen en rood.

En alsmaar denkend aan het nageslacht
dat jaar na jaar om een bestaan moet vechten
weegt gij de schade van de langste nacht.

Gij laat u driewerf om de kruidwis vlechten
en meer dan vee en mensdom had verwacht
zult gij uw zegen aan hun welzijn hechten.

Copyright
Brabant Cultureel
CuBra
De Auteur